

הדילמה של נעמה

מטרות:

1. המשתתפים יתנסו בגיבוש עמדה בנושאי חסד במצב של התנגשות בין שני ערכים כאשר מתבקשת הכרעה מוסרית.
2. המשתתפים ילמדו את גישת ההלכה בנושאי חסד במצב של התנגשות בין שני ערכים.

מתודה: ניהול דיון באמצעות דילמה.

- נוסח הדילמה (האירוע)
- הנחיה לדיון קבוצתי
- נספח א' - דף מקורות

נספח ב' - תהליך חמשת הצעדים של ניהול דיוני דילמה

מהלך ההפעלה

על פי תהליך חמשת הצעדים של ניהול דיוני דילמה:

צעד ראשון - אישי במליאה

המנחה מחלק למשתתפים את הנוסח המדויק של הדילמה.

המנחה קורא את הדילמה ומברר עם המשתתפים את תוכן הדילמה בעזרת השאלות הבאות:

- מהו האירוע?

- לפני איזו דילמה עומדת נעמה?

צעד שני - אישי במליאה

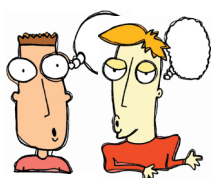
כל משתתף מתבקש לנקוט עמדה אישית, ולהביא שני נימוקים לחיזוק עמדתו: האם על נעמה להענות לבקשת הוריה ולסייע לסב, או להמשיך בהתנדבות בבית האבות. תתקיים הצבעה בכיתה.

צעד שלישי - קבוצתי

המנחה מחלק את המשתתפים לקבוצות בנות 4 - 5 חברים בעלי עמדה זהה. חברי כל קבוצה יבחרו ראש קבוצה שינחה את הדיון הקבוצתי על פי ההנחיה לדיון קבוצתי. לקראת סיום הדיון המנחה מחלק את דף המקורות לעיון חברי הקבוצה. על המשתתפים להגיע להסכמה על שני נימוקים המקובלים על רוב חברי הקבוצה. ניתן לציין נימוקי המיעוט.

צעד רביעי - דיון במליאה

נציג הקבוצה יציג את הנימוקים בפני המליאה. המנחה ישתמש בשאלות הבהרה.

צעד חמישי - במליאה

המשתתפים מתבקשים להעריך מחדש את עמדותיהם, תוך התייחסות לשאלות הבאות:

1. האם שמעתם נימוק חדש שלא חשבתם עליו?

2. האם שיניתם את עמדתכם?

3. איך הרגשתם במהלך הדין?

הדילמה של נעמה

נעמה לומדת בכיתה י' בבית ספר "פעמונים" במרכז הארץ. ב"פעמונים", כל שנה שכבת י' מתנדבת לפעילויות חסד בקהילה, כגון: חלוקת מזון לנזקקים, התנדבות בגנים של חינוך מיוחד, בבית אבות, בבית חולים ועוד.

יום ראשון בשבוע בשעות אחר הצהריים הוא יום ההתנדבות הקבוע של בית הספר. לאורך כל השנה, הבנות מקפידות להתייצב במקומות ההשמה שלהן ומשתדלות מאוד לא להיעדר.

נעמה, שהיא נערה פעילה מאוד ועסוקה בכל ימות השבוע, בחרה בבית אבות "נווה הורים" כמקום התנדבות. שם במהלך החודשים הראשונים נקשרה מאוד לרחל, זקנה ערירית. רחל ציפתה בכל שבוע בכיליון עיניים לבואה של נעמה. המפגשים היו מאוד מרגשים וחשובים הן לרחל והן לנעמה.

לנעמה, סבא קשיש. מצב בריאותו הידרדר בחודשים האחרונים. מטפל בו עובד זר, שיום ראשון הוא יומו החופשי. נעמה, הנכדה הבכורה, מאוד קשורה לסבא, והוריה בקשו להקדיש את ימי ראשון אחר הצהריים לטיפול בסבא, במקום להתנדב באותו יום בבית אבות. נעמה מתלבטת מאוד.

עזרו לנעמה להגיע להחלטה נכונה - האם עליה להענות לבקשת הוריה ולסייע לסבא, או להמשיך להתנדב בבית האבות?

הנחיה לדין קבוצתי

1. מהי הדילמה של נעמה בסיטואציה שלפניכם?
2. מה עשוי להיות הרווח בויתור על ההתנדבות בבית האבות או בויתור על הטיפול בסבא?
3. מה עלול להיות ההפסד בויתור על ההתנדבות בבית האבות או בויתור על הטיפול בסבא?
4. מצד החינוך למידת החסד, הרבה יותר מתוך חסד שנעשה מחוץ לתחום המשפחה. לעזור במשפחה המצומצמת או המורחבת זו מצווה גדולה, אך זה נשאר בתחום ה"אני". כשגומלים חסד עם מישהו זר לחלוטין, אין שום מחויבות כלפיו ואין ציפייה לתמורה. זה חסד אמיתי לשם שמים, והוא נוטע יותר את מידת החסד בנפש האדם. מה דעתכם?
5. "חסד שאדם עושה קודם-כל עם אנשי ביתו, בזה נמדד אדם שהוא בעל חסד" (בשמו של הרב אליהו דושניצר, תלמידו של החפץ חיים). מה דעתכם?
6. לפנינו שתי גישות בחינוך למידת החסד. האם הגישות סותרות זו את זו? האם ניתן לגשר ביניהן? כיצד?